

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Gabriely Bašné a soudkyně JUDr. Evy Pechové a Mgr. Martiny Weissové ve věci

žalobce

doc. JUDr. F. V., Ph.D.
zastoupen advokátem JUDr. Filipem Černým
se sídlem Slavíčkova 2, Praha 6

proti
žalované

Policejní akademie České republiky v Praze
se sídlem Lhotecká 559/7, Praha 4

v řízení o žalobě proti usnesení žalované ze dne 16. 9. 2014, č. j. PA-03399/14,

takto:

- I. Rozhodnutí Policejní akademie České republiky v Praze ze dne 16. 9. 2014, č. j. PA-03399/14, se zrušuje a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 16 342 Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce JUDr. Filipa Černého, advokáta.

Odůvodnění:

I. Základ sporu

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal vyslovení nicotnosti, event. zrušení pro nezákonnost v záhlaví uvedeného rozhodnutí, jímž žalovaná výrokem I. zrušila vysokoškolský diplom č. 340 ze dne 14. 6. 2004, kterým bylo žalobci osvědčeno řádné ukončení studia v magisterském studijním programu *Bezpečnostně právní studia N6806*, ve studijním oboru *Policejní management a kriminalistika 6806T011* na Policejní akademii České republiky v Praze, a získání akademického titulu „magistr“ (ve zkratce „Mgr.“ uváděné před jménem), výrokem II. zrušila vysvědčení o státní zkoušce jako přílohu k vysokoškolskému diplomu č. 340 ze dne 14. 6. 2004, kterým bylo žalobci osvědčeno řádné vykonání státní zkoušky a obhajoby diplomové práce na Policejní akademii České republiky v Praze; a výrokem III. stanovila, že účinky daného usnesení nastávají ode dne 14. 6. 2004.

II. Obsah žaloby

2. Žalobce předně uvedl, že žalobu předkládá z procesní opatrnosti, jelikož již podal i odvolání (žádost o přezkum) k nadřízenému správnímu orgánu žalované, kterým je, resp. může být, ve smyslu zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění rozhodném (dále jen „zákon o vysokých školách“) Ministerstvo vnitra. Následně shrnul dosavadní průběh řízení.
3. Žalobce nesouhlasil s výkladem žalované, že vysvědčení o státní závěrečné zkoušce a vysokoškolský diplom má povahu osvědčení dle části čtvrté zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění rozhodném (dále jen „správní řád“). Měl za to, že s ohledem na povahu vysokoškolského studia jakožto správního řízení *sui generis* dle zákona o vysokých školách je nepochybné, že vysokoškolský diplom má povahu dokladu o přiznání práva ve smyslu § 151 správního řádu, neboť je vydáván po završení studia na základě splnění předpokladů obsažených v zákoně o vysokých školách. Doklad o přiznání práva se ve správním řízení může vydávat místo písemného vyhotovení rozhodnutí, pokud správní orgán zcela vyhoví žádosti o přiznání práva, jehož existence se osvědčuje zákonem stanoveným dokladem. Dle správního řádu dnem převzetí dokladu účastníkem nabývá rozhodnutí právní moci a právních účinků, což odpovídá charakteru vysokoškolského diplomu. Jestliže má vysokoškolský diplom povahu dokladu o přiznání práva, nahrazuje písemně vyhotovené správní rozhodnutí o ukončení studia a získání konkrétního akademického titulu, s kterým jsou spojena veřejná subjektivní práva absolventa s užíváním titulu.
4. Uvedl dále, že osvědčení podle části čtvrté správního řádu se vydává v případech, kdy není třeba konstitutivního rozhodnutí, neboť se osvědčuje právní stav či skutečnost z vnitřních informací nebo informací veřejně známých správnímu orgánu a takovéto deklaratorní osvědčení může vydat v daném případě kterýkoliv věcně příslušný správní orgán (§ 155 odst. 1 správního řádu). Osvědčení nemají konstitutivní povahu, neboť osvědčují skutečnosti nebo stavy existující nezávisle na činnosti správního orgánu a nezasahují do subjektivních veřejných práv účastníků řízení či třetích osob a takovýmito osvědčeními se

přímo nezakládají, nemění či neruší práva či povinnosti dotčených osob. Dovodil, že pokud by byl vysokoškolský diplom pouhým osvědčením dle hlavy čtvrté správního řádu, jeho zrušením postupem dle § 156 odst. 2 správního řádu nedojde automaticky k pozbytí vysokoškolského titulu účastníka řízení.

5. Dodal, že odkazuje-li žalovaná na důvodovou zprávu k novele zákona o vysokých školách, kde má být uvedeno, že postup dle § 156 odst. 2 správního řádu je ve vztahu k vysokoškolským diplomům možný, tato argumentace nemá podle žalobce zjevnou relevanci, protože důvodová zpráva může být toliko výkladovým vodítkem k platnému a účinnému zákonu, a nelze tak skrze ni legalizovat absenci stávající zákonné úpravy. I pokud by však vysokoškolský diplom potažmo příloha k diplomu byl osvědčením dle správního řádu, pak ze samotného znění § 156 odst. 2 správního řádu vyplývá, že tento postup lze aplikovat toliko tehdy, pokud by byl vadný samotný diplom či vysvědčení. Uvedl, že z oznámení o zahájení řízení ze dne 15. 7. 2014 však pouze vyplývá, že žalovaná dospěla k závěru, že lze mít důvodně za to, že část závěrečné zkoušky byla vykonána za pomoci jednání vykazujícího znaky hrubého porušení právních předpisů. Pokud byla ale vadná část obhajoby, jedná se o jednání, které spadalo do režimu disciplinárního trestání dle studijního řádu. Dodal, že jakákoliv pochybení týkající se zkušební procesu a závěrečné zkoušky, resp. obhajoby jdou k tíži školy a nikoliv jejího absolventa. Uvedl, že i pokud by závěrečná zkouška proběhla vadně, jak tvrdí žalovaná, nemůže být automaticky vadné i samotné „osvědčení“ vydané na tomto podkladu, protože žalovaná netvrdila, že by zkušební proces nebyl v pořádku dle zkušebního řádu nebo jinak; členové zkušební komise byli řádně ustaveni. Žalovaná prostě jen tvrdí, že ji dva ze tří členů komise uvedli v omyl. Na základě takového konstatování ale dle žalobce nelze po téměř 10 letech zrušit vysokoškolský diplom.
6. Dále žalobce namítal absenci pravomoci, resp. věcné příslušnosti k vedení řízení o zrušení vysokoškolského diplomu a vysvědčení o státní závěrečné zkoušce. Podle žalobce zákon o vysokých školách nedává hmotněprávní základ pro vedení řízení, jehož výstupem je napadené rozhodnutí. Uvedl dále, že pravomoc k řízení o rušení vysokoškolských diplomů nevyplývá ani z vysokoškolského zákona, ani z prováděcích vnitřních předpisů přijatých žalovanou v rámci vlastní působnosti. Podle žalobce tak může být výsledkem správního řízení vedeného žalovanou toliko nicotný správní akt dle § 77 správního řádu, neboť k jeho vedení nikdy neexistoval hmotněprávní základ. Dovodil rovněž, že k absolvování vysoké školy dojde *ex lege* splněním všech podmínek studijního programu a udělení titulu je pouze právním následkem této skutečnosti. Jde-li přitom o právo vzniklé ze zákona, nemůže jej správní orgán zrušit a tím méně usnesením podle § 156 odst. 2 správního řádu ani deklarovat, že nevzniklo.
7. Žalobce rovněž namítal retroaktivní aplikaci správního řádu žalovanou. Uvedl, že postup podle § 156 odst. 2 správního řádu lze použít pouze u osvědčení vydaných po účinnosti správního řádu. Proces obhajoby a ukončení vysokoškolského studia žalobce proběhl v roce 2004, resp. v květnu 2004, správní řád však byl publikován ve Sbírce zákonů 24. 6. 2004 a účinnosti nabyl 1. 1. 2006.
8. Žalobce následně vyjmenoval řadu procesních pochybení žalované během řízení v prvním stupni. Nesouhlasil se způsobem, jakým bylo řízení zahájeno. Namítal nepřezkoumatelnost části III. napadeného rozhodnutí. Zdůraznil, že ve věci nejednala pouze oprávněná úřední osoba, nýbrž i mnoho dalších osob. Uvedl, že žalovaná začala zjišťovat některé skutečnosti, které měla z moci úřední zjistit již před samotným zahájením

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.

řízení, až po jeho zahájení. Poukázal na to, že k ustavení komise k posouzení případné shody diplomové práce s použitou literaturou došlo teprve poté, co bylo řízení zahájeno, přičemž není zřejmé, na základě jakého právního podkladu rektor předmětnou komisi vůbec ustanovil. Žalobce dále namítal procesní pochybení spočívající ve změně předmětu řízení, neboť to bylo zahájeno proto, že „*lze mít důvodně za to, že část státní závěrečné zkoušky (obhajoba diplomové práce) byla vykonána za pomoci jednání vykazujícího znaky hrubého porušení právních předpisů*“. Uvedl, že shromažďování důkazů se však zaměřovalo na zcela odlišný aspekt údajného porušení právních předpisů, když ustavená komise zkoumala údajnou shodu diplomové práce s publikační činností žalobce. Dodal, že správní orgán pochybil, když nevyslechl příslušné členy komise.

9. Žalobce dále namítal nesprávně a nedostatečně zjištěný skutkový stav, jež tvoří podklad napadeného rozhodnutí. Uvedl, že žalovaná má za prokázané, že žalobce pro zpracování své diplomové práce použil kolektivní monografii s názvem X., 1. Vyd. Praha: vydavatelství POLICE HISTORY, 2003, 197 s. (dále jen „monografie“), přičemž členy spoluautorského kolektivu této monografie byl mj. PhDr. J. S., DrSc., JUDr. N. H. a žalobce. První dva jmenovaní přitom byli rovněž členy zkušební komise státní závěrečné zkoušky žalobce a i školitelem a oponentem jeho diplomové práce. Žalovaná dovodila, že se žalobce měl dopustit toho, že hrubě porušil právní předpisy tím, že doslovně opsal kapitoly č. 1 až 4 uvedené monografie, která vyšla roku 2003, do své diplomové práce z roku 2004, a to bez ohledu na jeho spoluautorství. Dále mu klade za vinu, že necituje zdroj. Podle žalované je pak absence citačního aparátu a citací hrubým porušením zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění rozhodném (dále jen „autorský zákon“). Žalovaná má rovněž za prokázané, že žalobce svou diplomovou práci opsal z práce kolektivu autorů publikovanou v roce předcházejícím vydání své diplomové práce, čímž se měl dopustit nejhrubšího porušení publikační etiky a zcela evidentně porušit autorský zákon, a že tedy podvodně vydává kolektivní autorské dílo za své vlastní, samostatné dílo. Podle žalované současně žalobce porušil prohlášení ve své diplomové práci, že svou práci zpracovával samostatně. Žalobce naopak předestřel, že diplomová práce a monografie vznikaly ve stejné době a že on byl autorem předmětných čtyř kapitol, které tvoří jeho diplomovou práci. Namítal, že žalovaná zcela pominula skutečnost, že zkušební komisi byly výsledky jeho práce známy, což je uvedeno i v dokumentaci ke státní zkoušce. Žalobce odmítl, že by došlo k porušení autorského zákona, a poukázal na to, že autorský zákon je soukromoprávní předpis. Dovodil proto, že aktivně legitimovanými k ochraně práv dle § 8 a § 11 autorského zákona by byli spoluautoři; k rozhodnutí o tom, zda došlo k porušení autorského zákona a tedy k hrubému porušení právních předpisů, by pak byl příslušný pouze civilní soud. Shrnul, že závěry žalované ohledně hrubého porušení právních předpisů ze strany žalobce jsou zcela nedostatečné, mylné a účelové, neboť ke konstatování porušení autorského práva nebyly dostatečné podklady; tyto závěry jsou rovněž zcela neurčité a tudíž i nepřezkoumatelné. Žalobci není zřejmé, jakého protiprávního jednání vůči žalované se měl dopustit, když jeho jednání nebylo protiprávní a k posuzování jeho protiprávnosti nebyla žalovaná aktivně legitimována.
10. Žalobce se následně ohradil proti tvrzením uvedeným v napadeném rozhodnutí, že společně s vedoucím práce prof. S. a oponentem práce JUDr. H. úmyslně uvedli žalovanou v omyl, aby tak pomohli žalobci získat diplom. Uvedl, že s ohledem na své vědecké aktivity neměl žalobce ani nikdo z komise potřebu uvádět žalovanou v omyl. Dále

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.

zdůraznil, že protokol o závěrečné zkoušce je podepsán třetím členem a předsedou komise, doc. Ing. S., jehož osobu žalovaná z celé kauzy nepochopitelně vypouští.

11. Uvedl, že nařčení žalované jsou nepodložená, lživá a urážející. O tom, že v dané době vznikala monografie, věděli nejméně členové katedry kriminalistiky žalované, tedy i doc. Ing. S.; tento fakt potvrdila rovněž tehdejší rektorka žalované. Zopakoval, že kapitoly, které žalovaná uvádí jako shodné, jsou autorským textem samostatně zpracovávaným právě žalobcem, a že diplomová práce a monografie vznikaly paralelně. Vysvětlil, že monografie byla zejména zpracována na základě podkladů a textů žalobce, tehdy studenta, pomocné vědecké síly na katedře kriminalistiky, který se již od ukončení svého bakalářského studia zapojil do práce na vývoji kriminalistiky, a díky sepisu publikace a ve stejné době i diplomové práce byl vytvořen autorský kolektiv, jehož členové měli vždy stanovené úkoly. Žalobce uvedl, že ohledně uváděného článku (S., J., V., F. X. Kriminalistický sborník, 2004, č. 3, s. 54-59) je očividné, že žalovaná si nedokázala ověřit dané skutečnosti, jelikož na základě studentské vědecké odborné činnosti žalobce o Hansi Grossovi byl vydán v březnu 2004 článek o této osobě. Uvedl, že tento článek logicky vznikl dříve, než byla odevzdána diplomová práce, ovšem vyšel až v průběhu měsíce března 2004, a nemohl být tedy uveden v diplomové práci. Dodal, že téma diplomové práce mu bylo zadáno 15. 5. 2003, tedy v době, kdy probíhala práce na monografii.
12. Žalobce poté uvedl, že absence autocitací je z pohledu autorskoprávního především výkonem subjektivních práv autora, konkrétně pak projevem osobnostních i majetkových práv, nikoli tedy porušením autorského zákona nebo jiného právního předpisu. Žalobce shrnul, že byl autorem částí monografie a je autorem textů v diplomové práci, přičemž monografie a diplomová práce vznikaly ve stejné době; bylo známé, a to alespoň osobám přítomným ukončení studia žalobce v roce 2004, že žalobce je spoluautorem monografie, využil své autorské texty v monografii, a to v návaznosti na studijní činnosti při katedře kriminalistiky žalované, a že jeho jednání nelze hodnotit jako protiprávní.
13. Podle žalobce bylo nutno zabývat se rovněž otázkou, zda v rámci řízení v prvním stupni bylo skutečně nade vší pochybnost prokázáno, že žalobce nebyl v dobré víře, jak tvrdí žalovaná. Žalobce shrnul podmínky, které je třeba dodržet, aby odnímání diplomů nebylo účelově zneužíváno, a to: ochrana dobré víry resp. práv nabytých v dobré víře; možnost odnětí pouze v případě takových nedostatků příslušného studijního programu, které lze přičítat k tíži dotyčného studenta resp. absolventa; možnost zahájit přezkumné řízení pouze v určité, zákonem výslovně zakotvené lhůtě; zachování právní jistoty. Žalobce uvedl, že posledních deset let byl v dobré víře, že absolvoval řádně. Byl nadprůměrným studentem, který se aktivně účastnil vědeckého života již za dob svých magisterských studií. Snaha nyní zrušit jeho titul je očividně motivována zcela jinými zájmy než zájmem veřejným, jehož význam je z hlediska významu zachování vysokoškolského diplomu pro účastníka řízení, jakožto předpokladu pro jeho další akademické tituly, zcela zásadní. Nelze navíc odhlédnout od skutečnosti, že veřejný zájem na odebrání diplomu, který sloužil jako předpoklad pro další vzdělávání a výkon stávající funkce žalobce, je nyní po deseti letech zcela minimální vedle intenzity zásahu do veřejných subjektivních práv žalobce.
14. Ve vztahu k otázce přičitatelnosti jednání z hlediska nedostatků v absolvování studijního programu žalobce poukázal na všeobecně uznávanou doktrínu nepřezkoumatelnosti akademických odborných hodnocení, která je uznávaným právním principem i v České republice, a opakovaně se promítá v judikatuře jak Nejvyššího správního soudu (č. j. 9 As

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.

1/2009-141), tak Ústavního soudu ČR (sp. zn. I. ÚS 1910/09). Uvedl, že škola nemůže napadat skutečnost, zda zkouška byla či nebyla složena řádně, když dle vnitřních předpisů byla komise řádně jmenována a současně rozhodla tak, že student u zkoušky uspěl, neboť procesní předpoklady zajišťující řádný průběh zkoušky byly očividně splněny. Uvedl dále, že k závěru, že jednání členů zkušební komise vůči žalované bylo podvodné, nepředkládá žalovaná žádné důkazy. Je přitom zcela zásadní otázkou, zda je možné, i pokud by jednání členů komise podvodné bylo, toto jednání přičítat k tíži žalobce. Konstatoval, že členové zkušební komise jsou zaměstnanci vysoké školy, kteří jsou dle studijního a zkušebního řádu žalované do těchto komisí jmenováni děkanem. Pokud se tedy kdokoli ze členů zkušební komise nějakého protiprávního jednání vůči žalované dopustil (což však nebylo v rámci předcházejícího řízení prokázáno), jedná se primárně o jednání, které jde zcela jednoznačně k tíži žalované. Nadto, pokud by mělo předmětné protiprávní jednání (byť členů komise) umožnit žalobci složení státní závěrečné zkoušky a získání diplomu protiprávně, muselo by takové jednání být i ze strany žalobce úmyslné, aby mohlo jeho dobrou víru vyvrátit. Tento úmysl ale nikdo netvrdil a ani neprokázal. Žalobce následně poukázal na lhůty, resp. na to, že předmětné řízení bylo zahájeno téměř deset let poté, co mu byl diplom udělen. Dovodil, že je tudíž zřejmé, že ohrožení veřejného zájmu je v porovnání se zásahem do práv žalobce minimální.

III.

Vyjádření žalované

15. Žalovaná ve vyjádření k žalobě ze dne 10. 12. 2014 uvedla, že se s námitkami žalobce vypořádala v napadeném rozhodnutí, žalobce však též uplatnil námitky nové. Konstatovala, že podstatou provinění žalobce je to, že žalobce svoji stěžejní studijní povinnost zpracovat diplomovou práci nesplnil samostatně, čehož si musel být vědom, a o této skutečnosti úmyslně lhal ve svém čestném prohlášení, které tvoří součást diplomové práce; žalobce taktéž úmyslně vydával cizí výsledky tvůrčí činnosti za své vlastní.
16. Žalovaná uvedla, že v průběhu správního řízení žalobce tvrdil pouze to, že je spoluautorem monografie. Teprve v reakci na napadené rozhodnutí začal žalobce tvrdit, že je výlučným autorem kapitoly 1 až 4 monografie. Uvedla, že není možné, aby jeden ze spoluautorů následně začal tvrdit, že dílo zpracoval sám; jednak jde o úmyslné nepravdivé tvrzení, že svoji studijní povinnost splnil samostatně, jednak jde o závažné porušení autorského zákona. Dodala, že rozsáhlé části textu kapitol 1 až 4 monografie byly ostatními spoluautory, popř. zcela jinými autory publikovány ještě před vydáním předmětné publikace, a tudíž jejich autorem nemůže být žalobce. Ze srovnání monografie s literárními prameny, které byly při jejím zpracování použity, dovodila, že na zpracování kapitol 1 až 4 se autorsky podíleli členové autorského kolektivu M. D. a J. S.; významné části monografie jsou opsány z děl zcela jiných autorů, aniž by tito byli citováni; skutečný autorský podíl žalobce na kapitolách 1 až 4 je marginální. Dodala, že objednávka na vtištění monografie byla učiněna již 2. 1. 2014 a k předání vtištěných publikací došlo 16. 1. 2004. Odmítla, že by z prohlášení bývalé rektorky žalované vyplývalo, že by věděla o tom, že žalobce monografii zkopíroval a vydal za samostatné dílo coby svoji diplomovou práci.
17. Žalovaná dále konstatovala, že pokud žalobce předložil coby svoji závěrečnou práci kolektivní literární dílo s tvrzením, že jde o samostatné dílo, o čemž musel vědět, lze dospět k závěru, že žalobce byl od počátku ve zlém víře. Dodala, že v případě, že účastník nebyl v dobré víře, nepoměruje se újmou, která by mu byla způsobena, s újmou veřejnému zájmu. Ve veřejném zájmu však zcela jistě není tolerovat podvodné jednání,

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.

prostřednictvím kterého osoba získá výhodu, pro kterou jiní musí podle zákona a studijního programu vynaložit značné úsilí a píli.

18. Žalovaná zdůraznila, že v napadeném rozhodnutí podrobně uvedla, že vysokoškolský diplom není správním rozhodnutím, a to ani ve zjednodušené formě dokladu, nýbrž osvědčením. K námitce absence pravomoci k vedení řízení uvedla, že § 156 odst. 2 správního řádu je kompetenční (tedy hmotněprávní) normou, která obecně zakládá pravomoc jakémukoliv správnímu orgánu (tedy i rektorovi vysoké školy), který vydal osvědčení v rozporu se zákonem, jej následně zrušit. Uvedla, že tvrdila a prokazovala toliko to, že žalobce „plnil“ svou studijní povinnost nikoliv samostatně a v rozporu s právními předpisy; k vědomostem studenta a hodnocení těchto vědomostí se vůbec nevyjadřovala. K tvrzené lhůtě ke zrušení osvědčení žalovaná uvedla, že absence lhůt vyplývá přímo z § 156 odst. 2 správního řádu. Odmítla tvrzení žalobce, že není oprávněna posuzovat porušení autorského zákona, jakož i to, že z žalobou napadeného rozhodnutí nevyplývá, jakého protiprávního jednání se měl žalobce dopustit. Žalovaná v odůvodnění jasně deklarovala, že žalobce a) nesplnil svoji studijní povinnost samostatně (tedy nesplnil podmínku studijního programu), b) vědomě uvedl instituci v omyl tím, že čestně prohlásil, že svoji diplomovou práci zpracoval samostatně, tedy dopustil se podvodného jednání, c) porušil autorský zákon tím, že si osoboval autorství jiných osob, které se podílely na vytvoření monografie.

IV.

Replika žalobce

19. Žalobce v replice ze dne 16. 3. 2015 uvedl, že žalovaná ve vyjádření k žalobě předložila nově extenzivní množství důkazních materiálů na podporu údajné odůvodněnosti žalobou napadeného rozhodnutí, které však nepředložila v rámci správního řízení a vůči kterým se tak žalobce původně nemohl bránit. Zdůraznil, že účelem vědecké práce je práce s prameny a publikace výsledků vědecké činnosti, byť by se mělo jednat o kompilát, neboť i ten může mít vědecký přínos. Uvedl, že monografie se týká dějin, tj. oblasti, kde lze předpokládat kumulaci pramenů za účelem vytvoření nového autorského díla, kterým může být i kompilace jakožto dílo souborné. Nesouhlasil s tím, že došlo k porušení autorských práv. Žalobce následně odmítl jednotlivá tvrzení žalované uvedená v jejím vyjádření k žalobě a setrval na svých žalobních tvrzeních.
20. V doplnění repliky ze dne 19. 2. 2016 žalobce zdůraznil, že žalovaná nedefinovala, jakého porušení právní povinnosti se měl žalobce dopustit. Žalovaná kromě nařčení z „podvodného jednání“ resp. z „porušení právního řádu jako celku“ poukazuje i na porušení ustanovení autorského zákona, k čemuž však není aktivně legitimována, neboť určení „plagiátorství“ v autorskoprávní rovině přísluší výlučně danému autorovi. Dodal, že k ničemu z uvedeného nedošlo. Uvedl, že pojem plagiátorství má odlišný význam v rovině autorskoprávní a z hlediska akademické tvorby a s tím souvisejícího pochybení studentů. Uvedl, že původem předmětných částí diplomové práce je předcházející vědecká činnost žalobce, vycházející zejména z jeho bakalářské práce a ze studentské vědecké a odborné činnosti; z textu a výsledků dosažených v těchto pracích čerpal i při přípravě monografie a článku X. Diplomovou práci tak nevytvářel podvodně, nýbrž se angažoval v různých školních aktivitách a již během studia prováděl hodnotnou vědeckou činnost. Zopakoval, že žalovaná neměla pravomoc k vedení řízení, a proto je žalobou napadené rozhodnutí nicotné. Setrval na svém názoru, že vysokoškolský diplom nemá povahu osvědčení. Uvedl,

že se stal terčem politických bojů a účelových nařčení ze strany žalované, která se zřejmě snaží o jeho veřejnou diskreditaci a poškození jeho osoby.

21. V doplnění repliky ze dne 25. 7. 2016 žalobce upozornil na novelu zákona o vysokých školách č. 137/2016 Sb., která upravuje možnost řízení na veřejné vysoké škole o vyslovení neplatnosti vykonání státní zkoušky nebo její součásti nebo obhajoby disertační práce. Dále odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu, přičemž zdůraznil, že Nejvyšší správní soud sice deklaruje, že vysokoškolský diplom má povahu osvědčení, ovšem poukázal na skutečnost, že zrušit vysokoškolský diplom lze pouze za předpokladu, že student vlastně nevykonal státní závěrečnou zkoušku či vůbec nebyl studentem vysoké školy. Uvedl, že žalobce řádně studoval.

V.

Obsah správního spisu

22. Dne 15. 7. 2014 bylo žalobci s odkazem na § 156 odst. 2 správního řádu oznámeno zahájení řízení o zrušení vysokoškolského magisterského diplomu a vysvědčení o státní zkoušce. V oznámení je uvedeno, že se žalovaná zabývala podnětem K. H. a že po předběžném přezkoumání diplomové práce žalobce a dokumentace k její obhajobě dospěla k závěru, že lze mít důvodně za to, že část státní závěrečné zkoušky (obhajoba diplomové práce) byla vykonána za pomoci jednání vykazujícího znaky hrubého porušení právních předpisů. Součástí spisu je dále kopie monografie i diplomové práce a záznam o státní závěrečné zkoušce žalobce.
23. Dne 8. 8. 2014 ustanovil rektor žalované „komisi k posouzení případné shody diplomové práce s použitou literaturou“. Součástí spisu je poté posouzení shody diplomové práce s použitou literaturou – odpověď a zápis z jednání komise k posouzení případné shody diplomové práce s použitou literaturou ze dne 20. 8. 2014. Přílohou zápisu je tabulka, která porovnává shodu textů diplomové práce a monografie. V zápisu je uvedeno, že komise konstatuje, že při zpracování diplomové práce byla použita monografie a že porovnání je výsledkem shody, ke které všichni členové komise došli jednomyslně.
24. Z výzvy k nahlédnutí do spisu – určení termínu ze dne 22. 8. 2014 vyplývá, že žalovaná ukončila shromažďování podkladů pro vydání rozhodnutí. V návaznosti na tuto skutečnost byl se zástupcem žalobce dohodnut termín k nahlédnutí do spisu. Z protokolu ze dne 1. 9. 2014 je pak zřejmé, že zástupce žalobce byl seznámen s obsahem spisu a bylo mu umožněno pořízení kopií z doposud shromážděného spisového materiálu. Výzvou ze dne 1. 9. 2014 byl žalobce vyzván, aby se ve lhůtě pěti pracovních dnů vyjádřil k podkladům pro rozhodnutí. Žalobce se vyjádřil v podání ze dne 3. 9. 2014.
25. Dne 16. 9. 2014 žalovaná vydala napadené rozhodnutí. V odůvodnění konstatovala, že na základě listinných důkazů vzala za prokázané, že žalobce pro zpracování své diplomové práce použil monografii, jejímiž spoluautory je celkem 5 osob. Uvedla, že žalobce doslovně opsál text monografie; text diplomové práce se s porovnávanou monografií shoduje nejen v 100% samotného textu, ale i v jeho grafickém uspořádání. Uvedla, že žalobce necitoval zdroj, ze kterého čerpal, ovšem i kdyby tak činil, jednalo by se o protiprávní jednání, neboť podle autorského zákona musí mít citát přiměřený rozsah. Dodala, že se jedná o dílo spoluautorů, přičemž jeden ze spoluautorů není oprávněn vydávat společné dílo za své vlastní. Shrнула, že diplomovou práci žalobce lze označit za plagiát a jeho jednání za nejhrubší případ porušení publikační etiky a zcela evidentní závažné porušení autorského

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.

zákona. Poukázala rovněž na to, že žalobce čestně prohlásil a stvrdil svým podpisem, že diplomovou práci vypracoval samostatně. Toto prohlášení však považovala za nepravdivé, když žalobce žalované předložil literární dílo kolektivu autorů a podvodně vydával kolektivní autorské dílo za své vlastní, samostatné dílo. Dodala, že žalobce se dopustil podvodného jednání vůči žalované, na základě kterého získal výhodu (vysokoškolský diplom a vysvědčení), kterou by nebýt tohoto jednání získat nemohl, a že uvedené skutečnosti vyvrací jeho dobrou víru. Žalovaná se dále zabývala jednáním členů komise pro obhajobu diplomové práce. Žalovaná rovněž konstatovala, že „plnění“ studijní povinnosti nikoliv samostatně, nýbrž úmyslným nezákonným jednáním a závažným porušením autorského zákona je nutno považovat toliko za zdánlivé splnění povinnosti. Uvedla, že žalobce i rozhodující většina komise pro obhajobu se dopustili protiprávního jednání vůči žalované. Žalobce tak své studium neukončil řádně, tudíž nemohl získat vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu a ani akademický titul „magistr“. Žalovaná se následně podrobně zabývala problematikou řádného ukončení studia, získáním akademického titulu, povahou vysokoškolského diplomu a jeho zrušení. Žalovaná dospěla k tomu, že vysokoškolský diplom je osvědčením o řádném ukončení studia a získání příslušného titulu, a proto má správní orgán povinnost postupovat podle § 156 odst. 2 správního řádu a takové osvědčení zrušit, pokud bylo vydáno v rozporu s právními předpisy, zejména proto, že k řádnému ukončení studia a získání příslušného titulu vůbec nedošlo. V rozhodovaném případě přitom podle žalované došlo k naplnění všech podmínek pro zrušení vysokoškolského diplomu a vysvědčení o státní zkoušce žalobce podle § 156 odst. 2 správního řádu. Žalovaná se poté vypořádala se všemi jednotlivými návrhy a námitkami žalobce, jakož i s jeho vyjádřením k podkladům rozhodnutí.

VI.

Posouzení žaloby

26. Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání podle § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), neboť žalobce i žalovaná s tímto postupem souhlasili.
27. Na základě podané žaloby přezkoumal Městský soud v Praze napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobcem uplatněných žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 s. ř. s.).
28. Žaloba je důvodná.
29. Při posouzení věci soud vyšel z následující právní úpravy:
30. Podle § 156 odst. 2 správního řádu *„[v]yjádření, osvědčení nebo sdělení správního orgánu, které je v rozporu s právními předpisy a které nelze opravit podle odstavce 1, zruší usnesením správní orgán, který je vydal nebo učinil, a to s účinky ode dne, kdy bylo zrušované vyjádření nebo osvědčení vydáno anebo sdělení učiněno, nestanoví-li zákon jiný postup; takové usnesení lze vydat po dobu, po kterou trvají účinky vyjádření, osvědčení nebo sdělení. Na tento postup se přiměřeně použijí ustanovení hlavy IX části druhé o přezkumném řízení.“*
31. Městský soud v Praze nejprve odkazuje na rozsudek zdejšího soudu ze dne 20. 9. 2018, č. j. 8 A 131/2015-153, potvrzený rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 6. 2020, č. j. 2 As 350/2018-40. V uvedené věci žalovaná rozhodnutím ze dne 13. 5. 2015, č. j. PA-643-

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.

16/ČJ-2015, zrušila vysokoškolský diplom č. 3 ze dne 27. 6. 2007 a dodatek k diplomu č. 3 z téhož dne, jímž byl žalobci v doktorském studijním programu *Bezpečnostně právní studia P6806* ve studijním oboru *Policejní management a kriminalistika 6806V011* na Policejní akademii České republiky v Praze udělen titul Ph.D., a to s účinky ode dne 27. 6. 2007. Vzhledem k tomu, že v projednávané věci se jednalo o totožné účastníky a obdobnou věc (zrušení vysokoškolského diplomu, jímž byl žalobci v doktorském studijním programu udělen titul Ph.D., na jedné straně a zrušení vysokoškolského diplomu, jímž byl žalobci v magisterském studijním programu udělen titul Mgr., na straně druhé, přičemž v obou případech bylo důvodem k odnětí vysokoškolského titulu tvrzené plagiátorství ze strany žalobce spočívající v tom, že žalobce různým, avšak nepřípustným způsobem využil textů, jichž byl sám spoluautorem), považuje soud za nezbytné přihlížet k závěrům vysloveným v těchto rozsudcích. Soud v této souvislosti rovněž zdůrazňuje, že dosažení magisterského vzdělání je nutným předpokladem pro vzdělání doktorského.

32. Městský soud v Praze se předně zabýval námitkou možné nepřípustnosti žaloby. Sám žalobce totiž přípustnost žaloby zpochybnil, když uvedl, že ji podává pouze z opatrnosti, neboť má za to, že Ministerstvo vnitra mělo v této věci rozhodnout jako odvolací orgán. Soud však uvedený názor žalobce nesdílí, a v této souvislosti poukazuje na závěry vyslovené ve výše uvedeném rozsudku zdejšího soudu ze dne 20. 9. 2018, č. j. 8 A 131/2015-153, a v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 6. 2020, č. j. 2 As 350/2018-40. Z nich vyplývá, že i státní vysoké školy vykonávají samosprávu, jejíž součástí je též udílení akademických titulů, resp. vydávání osvědčení o jejich udělení, a rovněž rozhodování o odnětí takto vydaných osvědčení. Ministerstvo vnitra, které je ve vztahu k policejním vysokým školám pověřeno výkonem státní správy podle § 95 odst. 8 zákona o vysokých školách, tedy není nadřízeným správním orgánem ve smyslu § 80 odst. 1 správního řádu, který by byl jako nadřízený správní orgán příslušný k rozhodnutí o odvolání žalobce proti rozhodnutí žalované o zrušení jeho vysokoškolského diplomu. Podmínkou přípustnosti žaloby v dané věci tudíž není rozhodnutí Ministerstva vnitra o odvolání žalobce a soud je tak oprávněn žalobou napadené rozhodnutí přezkoumat.
33. K návrhu žalobce na přerušení řízení do doby, než bude rozhodnuto v kompetenčním sporu ve věci vedené pod sp. zn. Komp 2/2014, soud poznamenává, že Nejvyšší správní soud o tomto kompetenčním sporu rozhodl usnesením ze dne 25. 2. 2016, č. j. Komp 2/2014-106, a to tak, že žalobu žalované (jako žalobkyně) proti Ministerstvu vnitra (jako žalovanému) odmítl, neboť se nejednalo o kompetenční spor. Pravou podstatou tohoto sporu byla totiž otázka, zda je proti usnesení žalované o zrušení vysokoškolského diplomu přípustné odvolání či nikoli. Tudíž uplatněný návrh žalobce na přerušení řízení z důvodu vydání rozhodnutí v uvedeném kompetenčním sporu má soud za nedůvodný.
34. Soud konstatuje, že následně bylo nutné se zabývat žalobcem tvrzenou nicotností napadeného rozhodnutí, neboť tato vada by vylučovala jeho další věcný přezkum. Ostatně tímto typem vady napadeného rozhodnutí je soud povinen se zabývat i bez návrhu (§ 76 odst. 2 s. ř. s.). Žalobce spatřuje nicotnost napadeného rozhodnutí v absenci právní úpravy regulující řízení o zrušení vysokoškolských diplomů.
35. Nicotnost správního rozhodnutí je vymezena v § 77 odst. 1 správního řádu. Vedle rozhodnutí vydaného věcně nepříslušným (prvostupňovým) správním orgánem je nicotným rovněž (zejména) takové rozhodnutí, které trpí vadami, jež je činí zjevně vnitřně rozporným nebo právně či fakticky neuskutečnitelným, anebo jinými vadami, pro něž je nelze vůbec považovat za rozhodnutí správního orgánu, které by mohlo vyvolat příslušné

právní následky. Nicotné rozhodnutí trpí vadami, které ve svém důsledku způsobují neexistenci rozhodnutí. Podle rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 7. 2005, č. j. 6 A 76/2001-96 (publ. pod č. 793/2006 Sb. NSS) je nicotným takový správní akt, „[k]terý trpí natolik intenzivními vadami, že jej vůbec za rozhodnutí ani považovat nelze. Takovými vadami jsou např. absolutní nedostatek pravomoci, absolutní nepříslušnost rozhodujícího správního orgánu, zásadní nedostatky projevu vůle vykonavatele veřejné správy (absolutní nedostatek formy, neurčitost, nesmyslnost), požadavek plnění, které je trestné nebo absolutně nemožné, uložení povinnosti nebo založení práva něčemu, co v právním smyslu vůbec neexistuje, či nedostatek právního podkladu k vydání rozhodnutí“ (obdobně srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2013, č. j. 7 As 100/2010-65, publ. pod č. 2837/2013 Sb. NSS).

36. Žalobci je nutno přisvědčit, že v době, kdy bylo napadené rozhodnutí vydáno, zákon o vysokých školách neobsahoval výslovné ustanovení o řízení, jehož výsledkem by bylo rozhodnutí o zrušení vysokoškolského diplomu. To však neznamená, že by pro vydání takového rozhodnutí neexistoval zákonný právní podklad. Tím je správní řád jakožto právní předpis subsidiárně využitelný v případech, kdy zvláštní právní úprava (tj. zde zákon o vysokých školách) neobsahuje vlastní regulaci. Odpověď na otázku, zda a jaký postup bylo možné ze strany vysokých škol využít v případě rozhodování o zrušení vysokoškolského diplomu, poskytuje konzistentní judikatura Nejvyššího správního soudu, z níž soud vyšel i při posouzení této věci.
37. S odkazem na níže citované judikaturní závěry lze však již na tomto místě učinit dílčí závěr, že napadené rozhodnutí není stíženo vadou nicotnosti, neboť pravomoc k jeho vydání, která se odvíjí od povahy vysokoškolského diplomu coby osvědčení ve smyslu části čtvrté správního řádu (viz níže), byla založena ustanovením § 156 odst. 2 správního řádu. Podle tohoto ustanovení „[o]svědčení správního orgánu, které je v rozporu s právními předpisy a které nelze opravit podle odstavce 1, zruší usnesením správní orgán, který je vydal nebo učinil, a to s účinky ode dne, kdy bylo zrušované osvědčení vydáno, nestanoví-li zákon jiný postup; takové usnesení lze vydat po dobu, po kterou trvají účinky osvědčení. Na tento postup se přiměřeně použijí ustanovení hlavy IX části druhé o přezkumném řízení.“
38. Soud dále považuje za nezbytné vyjádřit se k povaze vysokoškolského diplomu a k důvodům rozhodnutí o jeho zrušení. Žalobce ve své argumentaci vychází z právního názoru, že vysvědčení o státní závěrečné zkoušce a vysokoškolský diplom nemají povahu osvědčení podle části čtvrté správního řádu. Soud má shodně s citovaným rozsudkem zdejšího soudu ze dne 20. 9. 2018, č. j. 8 A 131/2015-153, za to, že tento názor je v rozporu s konstantní judikaturou Nejvyššího správního soudu. Ta vysokoškolskému diplomu, stejně jako vysvědčení o státní závěrečné zkoušce a dodatku k diplomu, povahu osvědčení ve smyslu § 154 a násl. správního řádu přiznala.
39. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 9. 6. 2016, č. j. 2 As 170/2015-58, vydáním vysokoškolského diplomu se pouze úředně potvrzuje skutečnost, že ten, jemuž je vysokoškolský diplom vydán, absolvoval konkrétní studijní program, tj. splnil všechny podmínky stanovené studijním a zkušebním řádem a získal příslušný akademický titul (viz § 57 odst. 4 a 7 zákona o vysokých školách). Tím se tento akt liší od správního rozhodnutí ve smyslu § 65 s. ř. s., jehož podstatou je, že zakládá, ruší či mění práva a povinnosti svých adresátů (v podrobnostech viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 6. 2016, č. j. 1 As 154/2015-50).

40. Názoru žalobce, že vysokoškolský diplom má povahu dokladu o přiznání práva ve smyslu § 151 správního řádu, tedy soud nemohl přisvědčit, neboť absolvování konkrétního studijního programu a s tím spojené získání příslušného akademického titulu není správním rozhodnutím, a proto nemůže být vydání vysokoškolského diplomu dokladem o přiznání práva, vydávaným místo tohoto „rozhodnutí“. Jak vyložil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 9. 6. 2016, č. j. 2 As 170/2015-58, akademický titul získává automaticky ten student akreditovaného studijního programu, který tento program řádně ukončil, tj. dnem, kdy došlo k řádnému ukončení studia jeho absolvováním, tedy dnem, kdy byla vykonána státní zkouška předepsaná na závěr studia nebo její poslední část (§ 55 odst. 1 zákona o vysokých školách). Vysokoškolský diplom je pak pouze dokladem o získání příslušného akademického titulu, k němuž došlo ke dni úspěšného ukončení studia, tj. zpravidla již o několik dnů či týdnů dříve; institut § 151 správního řádu však představuje fakticky zjednodušené rozhodnutí, které nabývá právní moci a právních účinků dnem převzetí dokladu účastníkem.
41. Předmětem judikurního posouzení již byla rovněž povaha rozhodnutí rektora vysoké školy o zrušení diplomu, resp. osvědčení o jeho vydání, jakož i důsledky jeho vydání. Mezi tyto důsledky je nutno řadit zásah rozhodnutí o zrušení osvědčení do veřejnoprávní sféry absolventa, a to tím, že se mu odnímá právo užívat akademický titul a osvědčovat jeho získání vysokoškolským diplomem. Usnesení vysoké školy o zrušení diplomu podle § 156 odst. 2 správního řádu tedy má povahu „rozhodnutí“ ve smyslu ustanovení § 65 odst. 1 s. ř. s., které je přezkoumatelné ve správním soudnictví (v podrobnostech srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 6. 2016, č. j. 1 As 154/2015-50, a ze dne 9. 6. 2016, č. j. 2 As 170/2015-58).
42. Pro účely tohoto rozhodnutí lze podrobněji citovat z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2016, č. j. 10 As 166/2016-56, v němž jsou shrnuty podstatné judikurní závěry, z nichž soud vycházel i při posouzení této věci. Nutno zdůraznit, že napadené rozhodnutí bylo vydáno dne 16. 9. 2014, tj. za účinnosti zákona o vysokých školách ve znění účinném do 31. 8. 2016. V uvedeném rozsudku se v bodě [24] uvádí, že *„[N]ejvyšší správní soud již dříve potvrdil, že vysoká škola může diplom zrušit podle § 156 odst. 2 s. ř., pokud byl vydán v rozporu s právními předpisy. Současně uvedl, že při tomto postupu musí být dodrženy zásady proporcionality a ochrany práv nabytých v dobré víře (viz rozsudek NSS ze dne 22. 6. 2016, č. j. 1 As 154/2015-50). Na správní řízení o zrušení diplomu – osvědčení se přiměřeně použijí ustanovení o přezkumném řízení dle části druhé, hlavy deváté s. ř. Toto řízení je zahajováno ex offio, přičemž na zahájení tohoto řízení není právní nárok (srov. rozsudek NSS ze dne 26. 6. 2007, č. j. 4 Ans 10/2006-59). V již zahájeném řízení však nelze a priori vyloučit, aby se dotčený subjekt, o jehož právech a povinnostech se v řízení jedná, domáhal stanoveným postupem vydání rozhodnutí ve věci samé (viz bod 31 tohoto rozhodnutí).“*
43. Lze přitom rozlišit dvě situace, které mohou při zrušení vysokoškolského diplomu nastat, jak Nejvyšší správní soud uvádí v bodě [25] citovaného rozsudku: *„[R]ozhodným hlediskem je důvod, pro nějž má být konstatováno nesplnění zákonných podmínek pro vydání vysokoškolského diplomu (viz rozsudek NSS ze dne 22. 6. 2016, č. j. 1 As 154/2015-50). [26] V prvním případě Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 9. 6. 2016, č. j. 2 As 170/2015 - 58, poukázal na situaci, kdy skutečnosti odůvodňující zrušení vysokoškolského diplomu nejsou prima facie zřejmé, např. bakalářská práce nesplňuje náležitosti požadované zákonem o vysokých školách, resp. studijním a zkušebním řádem. Nejvyšší správní soud uvedl, že pokud existuje podezření, že odevzdaná a obhájená závěrečná práce je plagiát, pak samotnému zrušení*

diplomu musí předcházet posouzení otázky případného plagiátorství, která vyžaduje odborné posouzení komise, přičemž: „Za těchto okolností nelze dospět k závěru, že by postup stěžovatelky, spočívající ve vydání vysokoškolského diplomu žalobci, byl v rozporu s právními předpisy, a že by předmětné osvědčení z takového důvodu bylo možno zrušit podle § 156 odst. 2 správního řádu...“.

44. Nejvyšší soud dále v bodě [28] konstatoval, že „[v]e druhém případě Nejvyšší správní soud připustil zrušení vysokoškolského diplomu postupem dle § 156 odst. 2 s. ř., pokud byl vydán zjevně v rozporu s právními předpisy. Zdůraznil, že otázka porušení právních předpisů (resp. nesplnění studijních podmínek) musí být prima facie zřejmá, tj. taková, k jejímuž posouzení není potřeba odborného posouzení komise. V řízení dle § 156 odst. 2 s. ř. je tudíž nutné nejprve posoudit, zda byly dodrženy právní předpisy, resp. splněny podmínky studijního programu stanovené zákonem o vysokých školách, studijním a zkušebním řádem. Pouze na základě jednoznačného posouzení této předběžné otázky je možné dospět k závěru, že diplom (osvědčení) byl vydán v rozporu s právními předpisy a proto se ruší. Nejvyšší správní soud uvedl, že tento postup je na místě, např. pokud osoba „vůbec nebyla studentem příslušné vysoké školy, nesplnila (ve smyslu nepodstoupila) studijní povinnosti stanovené studijním programem, státní závěrečná zkouška se buď vůbec nekonala, nebo se konala za situace, kdy se konat neměla (nebyly splněny podmínky stanovené zákonem o vysokých školách, předpisem vysoké školy vydaným podle vysokoškolského zákona nebo studijním programem), jde o zřejmý rozpor s právními předpisy, pro který vysoká škola nesmí vysokoškolský diplom vydat např. student neodevzdal závěrečnou práci, tato práce v systému chybí, přičemž je zřejmé, že vedoucí ani oponent práce nebyli ustanoveni, státní závěrečná zkouška se nikdy nekonala anebo student nevykonal požadované zápočty či zkoušky (viz rozsudek NSS ze dne 22. 6. 2016, č. 1 As 154/2015-50, bod 39).“
45. Jedná-li se tedy o obsahové nedostatky závěrečné práce, uplatnil se názor (byť vyslovený Nejvyšším správním soudem při úvahách o rozsahu soudního přezkumu hodnocení státní závěrečné zkoušky na vysoké škole), že „[h]odnocení vědomostí uplatněných studentem u zkoušky náleží pouze zkušební komisi, před níž ji student koná. ... Princip přezkumu (státních) zkoušek na vysoké škole nespočívá a ani spočívat nemůže v přezkumu vědomostí uplatněných studentem při výkonu zkoušky a přezkumu tomu odpovídajícího ohodnocení ze strany zkoušejícího, nýbrž v přezkumu zákonnosti těch postupů, které lze ve smyslu shora uvedeného podřadit pod výkon státní správy.“ (citováno z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2009, č. j. 9 As 1/2009-8). Jak potom v návaznosti na uvedené konstatoval Nejvyšší správní soud v již zmíněném rozsudku ze dne 9. 6. 2016, č. j. 2 As 170/2015-58, v němž bylo předmětem posouzení rozhodnutí veřejné vysoké školy o zrušení vysokoškolského diplomu z důvodu odevzdání a obhajoby bakalářské práce, která se posléze ukázala být plagiátem: „[j]akkoliv mohlo být v posuzovaném případě toto plagiátorství zjevné prima facie a i bez zvláštních znalostí, na jejichž základě jsou komise pro státní závěrečné zkoušky obsazovány, nelze hodnocení původnosti odborné práce posuzovat jinak než jako otázku odbornou, spadající i ve smyslu výše citované judikatury do výlučné působnosti komise.“
46. Z práve uvedeného vyplývá, že v řízení o zrušení diplomu dle § 156 odst. 2 správního řádu musí rozhodnutí (usnesení) vysoké školy o zrušení diplomu vždy předcházet posouzení, zda je na první pohled bez dalšího zjevné, že osoba, o jejíž diplom se jedná, nesplnila zákonem (popř. studijním a zkušebním řádem) stanovené podmínky pro získání titulu, a tudíž ani podmínky pro následné vydání osvědčení – diplomu. Pokud tomu tak nebylo, resp. pokud je rozhodnutí vysoké školy založeno na tom, že obhájená a odevzdaná závěrečná práce vykazuje znaky plagiátorství, nejedná se o důvod, pro který by bylo za

právní úpravy účinné do 31. 8. 2016 možné přistoupit k vydání rozhodnutí o odnětí osvědčení, neboť byla-li závěrečná práce odevzdána a úspěšně obhájena, byl vysokoškolský diplom (samozřejmě při splnění ostatních podmínek úspěšného ukončení příslušného studijního programu) vydán v souladu s právními předpisy.

47. Tyto závěry následně potvrdil Nejvyšší správní soud, který v rozsudku ze dne 18. 6. 2020, č. j. 2 As 350/2018-40, rozlišil mezi na jedné straně čímsi, co lze nazvat „nicotným“ (zdánlivým, předstíraným) studiem, tedy studiem, jež se pouze navenek tvářilo jako studium, avšak postrádalo skutečnou podstatu, a na druhé straně studiem skutečným, které vskutku probíhalo, avšak v rámci něhož byly studijní povinnosti v určité (a někdy i podstatné) míře splněny podvodem či jiným neetickým jednáním. Nejvyšší správní soud k této druhé kategorii v bodě [23] odůvodnění mimo jiné uvedl, že *„[s] ohledem na absenci zvláštní právní úpravy, nyní již existující a obsažené v § 47c zákona o vysokých školách, zejména v jeho odst. 2 písm. b), nebylo možno podle staré úpravy odstranit sice možná vadou stížená, ale „existentní“ autoritativní závěry příslušných orgánů vysoké školy o splnění studijních povinností, jež byly podkladem pro vystavení vysokoškolského diplomu jako zvláštního typu osvědčení. Jinak řečeno, v případech „existentního“ studia je nutno vycházet z jakési obdoby presumpce správnosti závěrů o splnění studijních povinností.“*
48. Pro posouzení dané věci je stěžejní, že žalovaná přistoupila k vydání žalobou napadeného rozhodnutí v době, kdy zákon o vysokých školách neobsahoval zvláštní úpravu postupu vysokých škol při rušení vysokoškolských diplomů. S ohledem na povahu vysokoškolského diplomu coby osvědčení ve smyslu části čtvrté správního řádu tak bylo nutno aplikovat správní řád, konkrétně § 156 odst. 2 správního řádu. Žalovaná tedy obecně měla pravomoc k vydání rozhodnutí o zrušení vysokoškolského diplomu.
49. Absence zvláštní právní úpravy nicméně vedla k tomu, že rozhodnutí o zrušení vysokoškolského diplomu mohlo být založeno toliko na zjištění, že k jeho vydání došlo zjevně v rozporu s právními předpisy, tj. za takových podmínek, které vydání vysokoškolského diplomu *ex lege* vylučují. Za takový zjevný rozpor s právními předpisy přitom není možné v intencích výše uvedené judikatury považovat případné zjištění, že obhájená závěrečná práce vykazuje znaky plagiátorství.
50. Jediným důvodem odnětí vysokoškolského diplomu žalobci žalovanou v projednávané věci bylo právě tvrzené plagiátorství žalobcem odevzdané a obhájené diplomové práce. Jak ovšem bylo shora vyloženo, tento důvod nemohl být v době vydání žalobou napadeného rozhodnutí důvodem, na jehož základě by bylo možné osvědčení o vydání vysokoškolského titulu, tj. vysokoškolský diplom žalobce, zrušit. Pokud totiž existuje podezření, že odevzdaná a obhájená závěrečná práce je plagiát, pak samotnému zrušení diplomu musí předcházet posouzení otázky případného plagiátorství, která vyžaduje odborné posouzení komise. Za těchto okolností tudíž nelze dospět k závěru, že by postup spočívající ve vydání vysokoškolského diplomu byl v rozporu s právními předpisy a že by předmětné osvědčení z takového důvodu bylo možno zrušit podle § 156 odst. 2 správního řádu.
51. Soud opětovně poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soud ze dne 18. 6. 2020, č. j. 2 As 350/2018-40, který v obdobné věci, tj. ve věci přezkumu rozhodnutí žalované o zrušení vysokoškolského diplomu žalobce a dodatku k tomuto diplomu v doktorském studijním programu, v bodě [25] mimo jiné vyzdvihl nezbytnost odborného posouzení: *„[V] nyní řešené věci se nejedná o žádný z případů, kdy by se státní závěrečná zkouška nekonala nebo*

konat neměla, případně kdy by nebyly splněny jiné předepsané podmínky pro úspěšné ukončení studia. Jediným důvodem napadeného rozhodnutí stěžovatelky o odnětí vysokoškolského diplomu žalobci bylo tvrzené plagiátorství jím odevzdané a před komisí pro státní zkoušku obhájené disertační práce. Zvláště v nyní projednávaném případě je odborné posouzení zjevně nezbytné – žalobci je stěžovatelkou předestíráno, že nepřípustným způsobem při tvorbě disertační práce využil textů, jichž byl sám spoluautorem. Nejde tedy o případ, kdy je předstíráno něco, co zjevně neexistovalo, nýbrž o posouzení, zda „výkon“ v podobě textu, u něhož není pochyb, že jeho původcem v určité (byť možná marginální) míře je samotný žalobce, má být uznán jako dostatečně kvalifikovaná disertační práce. Ve skutečnosti nejde o plagiátorství v běžném smyslu, neboť žalobce nevydává cizí autorské dílo za své, nýbrž o značně delikátní posuzování, nakolik lze autorských děl z minulosti, na jejichž vytvoření se doktorand svým vlastním autorským úsilím nepochybně nějak podílel (možná však ve skutečnosti podstatně méně, než se na první pohled jevílo), využít jako kvalifikační práce, a pokud ano, do jaké míry a v jakém detailu je třeba to v kvalifikační práci uvést či vyznačit. Komise, před níž obhajoba probíhala, si mohla skutečnosti, že žalobce v disertační práci svá dřívější autorská díla používá, bez obtíží všimnout (disertační práce na ně odkazuje). Pokud si nevšimla, nebo pokud si všimla, ale nepovažovala to za překážku úspěšné obhajoby, nelze její úsudek bez dalšího revokovat. Obhajobu disertační práce nelze tedy v nyní projednávaném případě rozhodně považovat za „nicotnou“.“

52. Soud shrnuje, že žalovanou tvrzené plagiátorství diplomové práce v době vydání žalobou napadeného rozhodnutí nemohlo být důvodem, na jehož základě by bylo možné vysokoškolský diplom žalobce zrušit. Skutečnost, že žalovaná vydala napadené rozhodnutí mimo meze aplikované právní úpravy, jak je vyložil ve shora odkazovaných judikátech Nejvyšší správní soud, je hlavním důvodem, pro který soud žalobě vyhověl. Pro účely tohoto rozhodnutí pak již nebylo podstatné zabývat se (byť rozsáhlou) argumentací účastníků řízení týkající se otázky, zda diplomová práce žalobce skutečně je plagiátem či nikoli, neboť řešení této otázky by nemohlo nijak ovlivnit závěr soudu o nezákonnosti napadeného rozhodnutí. Soud proto uzavírá, že žalovaná měla postupovat v souladu s § 156 odst. 2 ve spojení s § 97 odst. 1 správního řádu, podle kterých bylo nutno řízení zastavit, jestliže k vydání vysokoškolského diplomu žalobce nedošlo v rozporu s právními předpisy.
53. Vzhledem k tomu, že soud je povinen při přezkumu zákonnosti rozhodnutí správního orgánu vycházet ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době jeho vydání (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), nemá na uvedený závěr vliv ani zmiňovaná novela zákona o vysokých školách č. 137/2016 Sb., která s účinností od 1. 9. 2016 vložila do zákona o vysokých školách možnost vedení zvláštního řízení o vyslovení neplatnosti státní zkoušky nebo její části (§ 47c a násl. zákona o vysokých školách). V tomto řízení, které lze za stávajícího právního stavu obdobně využít i na státních vysokých školách (§ 47g), je umožněno rektorovi vysoké školy vyslovit neplatnost státní zkoušky nebo její části mj. též v případech, kdy došlo k „úmyslnému neoprávněnému užití díla jiné osoby hrubě porušujícího právní předpisy upravující ochranu duševního vlastnictví“ [§ 47c odst. 2 písm. b) zákona o vysokých školách], tj. kdy již může být tímto způsobem tzv. plagiátorství postihováno.
54. V kontextu nyní posuzovaného případu nicméně soud považuje za vhodné upozornit na to, že zahájení řízení o vyslovení neplatnosti rektorem vysoké školy je časově limitováno, a sice pro případ uvedený v § 47c odst. 2 písm. b) zákona o vysokých školách „nejpozději do 3 let ode dne vykonání nebo zdánlivého vykonání státní zkoušky nebo její poslední součásti nebo

obhajoby disertační práce“ (§ 47c odst. 4 zákona o vysokých školách). Zakotvení této lhůty do zákonné právní úpravy je projevem zásady právní jistoty jakožto jedné ze základních zásad demokratického právního státu. V posuzovaném případě bylo napadené rozhodnutí o zrušení vysokoškolského diplomu žalobce vydáno po uplynutí téměř deseti let od ukončení studia v magisterském studijním programu, což je doba mnohem delší než doba aktuálně zákonem stanovená.

55. Pokud žalovaná akcentovala skutečnost, že žalobce získal vysokoškolský diplom podvodným jednáním, když při odevzdání diplomové práce podepsal čestné prohlášení, že práci vypracoval samostatně, nejedná se o důvod, který by byl oddělitelný od důvodu, pro který žalovaná ke zrušení vysokoškolského diplomu žalobce přistoupila. Jak bylo vyloženo výše, pro rozhodnutí soudu ve věci nebylo podstatné, zda žalobcova diplomová práce je plagiátem, resp. zda zde byl dán úmysl žalobce k porušení autorského zákona, neoprávněnému užití děl jiných osob či vydávání společného díla spoluautorů za dílo své vlastní, nýbrž skutečnost, že odevzdání plagiátu, byť se mohlo jednat o úmyslné podvodné jednání, nemohlo být v době, kdy bylo napadené rozhodnutí vydáno, důvodem ke zrušení vysokoškolského diplomu podle § 156 odst. 2 správního řádu.
56. Soud dále konstatuje, že ani námitku žalobce týkající se retroaktivní aplikace správního řádu žalovanou neshledal důvodnou. Ústavní soud opakovaně judikoval, že právní věda rozeznává tzv. retroaktivitu pravou a retroaktivitu nepravou (srov. např. Pl. ÚS 3/94, I. ÚS 662/03). O pravou zpětnou účinnost (retroaktivitu) jde tehdy, jestliže se novým právním předpisem má řídit vznik právního vztahu a nároky účastníků z tohoto vztahu také v případě, kdy právní vztah nebo nároky z něj vyplývající vznikly před účinností nového právního předpisu. Nepravá zpětná účinnost (retroaktivita) znamená, že novým právním předpisem se sice mají řídit i právní vztahy vzniklé před jeho účinností, avšak až ode dne jeho účinnosti. Nepravá zpětná účinnost tedy ve skutečnosti zpětnou účinností zákona není; problém retroaktivity je problém zpětné účinnosti pravé, u níž platí zásada obecné nepřípustnosti (*lex retro non agit*), ze které existují striktně omezené výjimky přípustnosti. Naopak u retroaktivity nepravé platí zásada obecné přípustnosti, ze které existují výjimky její nepřípustnosti. V důsledku nepravého zpětného působení zákona totiž dochází pouze k tomu, že nový zákon zachycuje (právně kvalifikuje) minulé skutečnosti nebo že se dotýká (modifikuje, ruší) existujících právních následků (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 10. 2008, č. j. 9 As 95/2007-69). V judikatuře správních soudů lze vysledovat zcela patrnou tendenci vykládat otázku retroaktivity právní úpravy striktněji v oblasti hmotného práva, a naopak volněji v oblasti práva procesního. V procesních otázkách se soudy obvykle přiklánějí k tomu, že chybí-li v zákoně potřebná přechodná ustanovení, uplatní se jako výchozí princip nepravá retroaktivita (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. července 2007, č. j. 1 Azs 55/2006-60, ze dne 25. března 2009, č. j. 2 As 83/2008-124, či ze dne 21. 2. 2018, č. j. 1 As 344/2017-54). Žalovaná tedy postupovala správně, jestliže v případě řízení o zrušení diplomu žalobce aplikovala § 156 odst. 2 správního řádu, a to i s ohledem na přechodná ustanovení správního řádu.
57. Ve vztahu k namítaným vadám řízení, které podle žalobce předcházely vydání žalobou napadeného rozhodnutí, je nutno konstatovat, že s ohledem na výše učiněný závěr o nezákonnosti napadeného rozhodnutí by případná (ne)důvodnost těchto námitek již nemohla výsledek řízení o žalobě nijak ovlivnit.

VII.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

58. Soud tedy podle § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušil žalobou napadené rozhodnutí pro nezákonnost a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Právním názorem, který soud vyslovil ve zrušujícím rozsudku, je v dalším řízení správní orgán vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
59. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn § 60 odst. 1 věta první s. ř. s. Žalobce měl ve věci úspěch, soud mu proto přiznal náhradu nákladů řízení, které jsou tvořeny zaplaceným soudním poplatkem ve výši 3 000 Kč, zaplaceným soudním poplatkem za návrh na přiznání odkladného účinku ve výši 1 000 Kč a náklady právního zastoupení za tři úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby, replika), přičemž sazba odměny za jeden úkon právní služby činí dle advokátního tarifu – vyhlášky č. 177/1996 Sb. částku 3 100 Kč (§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a), d) cit. vyhlášky v rozhodném znění), tj. 3 x 3 100 Kč, tři paušální částky ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 3 cit. vyhlášky v rozhodném znění), tj. 3 x 300 Kč a DPH. Celková výše nákladů, které žalobci v tomto řízení vznikly, činí 16 342 Kč. Soud proto uložil žalované povinnost zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení v této výši ve stanovené lhůtě k rukám zástupce žalobce, advokáta JUDr. Filipa Černého.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 29. července 2020

Mgr. Gabriela Bašná v.r.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.

předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.